

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2021-07-01

Dnr VON 2021/0020

Uppdrag budget KF - Vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att, i samråd med digitaliseringsavdelningen, kartlägga behovet av kompetensutveckling inom IT för personal som arbetar inom området funktionsnedsatta

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämnden beslutar

Återrapportera uppdrag till Kommunfullmäktige att kartlägga behovet av kompetensutveckling inom IT för personal som arbetar inom området funktionsnedsatta genom föreliggande utredning

Bakgrund

Vård- och omsorgsnämnden har i budget 2021 fått i uppdrag från Kommunfullmäktige att kartlägga behovet av kompetensutveckling inom IT för personal som arbetar inom området funktionsnedsatta. Detta ska ske i samråd med digitaliseringsavdelningen.

Förvaltningens slutsatser

I bilaga redovisas utredningen.

Slutsatserna är att kompetensen inom IT varierar kraftigt i personalgrupperna som arbetar inom området funktionsnedsatta, och att detta speglar situationen i samhället i stort. Behov finns av kompetensutveckling rörande verktyg och medföljande arbetsätt som gynnar självständighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Allmän kompetensutveckling inom grundläggande IT såsom användning av Internet och administrativa program bedöms ske hos utförarna i den utsträckning som behövs utifrån vad man behöver kunna i sitt yrkesutövande. Behovet av kompetensutveckling finns inom området som rör faktiska digitala hjälpmedel för brukarna som kan leda till ökad livskvalitet för dem. Detta är nära sammanknutet med det grundläggande uppdraget inom omsorgen, att möjliggöra självständighet och delaktighet och möjlighet att leva som andra och gynnas av en allmänt högre utbildningsnivå inom området.

Bilagor

Bilaga Utredning att kartlägga behovet av kompetensutveckling inom IT för personal som arbetar inom området funktionsnedsatta

Tjänsteutlåtande

Susanna Kiesel
Socialdirektör

Åsa Lundgren
Enhetschef

Expedieras
Kommunfullmäktige

Digitala Signaturer

Signerad med: Anställda
Signerad av: Åsa Lundgren, Enhetschef
Datum: 2021-08-17 10:39 +02:00

Signerad med: Anställda
Signerad av: Susanna Cleveborg Kiesel, Socialdirektör
Datum: 2021-08-17 10:40 +02:00

Datum: 2021-04-28

Bilaga Utredning kartlägga behovet av kompetensutveckling inom IT för personal som arbetar inom området funktionsnedsatta

Kartläggning av behovet av kompetensutveckling inom IT för personal som arbetar inom området funktionsnedsatta

Sammanfattning

Uppdraget

Kommunfullmäktige har givit Vård- och omsorgsnämnden i uppdrag att kartlägga behovet av kompetensutveckling inom IT för personal som arbetar inom området personer med funktionsnedsättning. Uppdraget gavs i budget 2021 och ska återredovisas senast i september 2021.

Metod

I utredningen har socialförvaltningen hämtat information från utförare inom området funktionsnedsättning och läst avtal och andra för verksamheten styrande dokument.

Socialförvaltningen har efterfrågat och fått information från digitaliseringsavdelningen kring vilka möjligheter och behov de ser.

Nuläge

Utförarna beskriver generellt sett att nivån på IT-kunskaper inom personalgrupperna skiljer sig åt mellan individer, men överlag är tillfredställande. I takt med att det har blivit mer utbredd användning av datorer, smarta telefoner och plattor i privatlivet, har också användningen hos brukare och därmed i verksamheten ökat. Personalen kan använda datorer för dokumentation, avvikelshantering, schemasystem mm. Dessutom används smarta telefoner och plattor för daglig kontakt, planering och med appar i verksamheten.

Det har gjorts stora satsningar framförallt inom kommunen genom det ESF-finansierade projektet DIGIT, där produktionsförvaltningens personal fick genomgå omfattande kurser i grundläggande IT-kunskap. Ledningen där beskriver det som bra kurser, men att kunskapsnivån under åren som gått sedan projektet avslutats har minskat i de delar som inte används i det dagliga arbetet. Som exempel kan nämnas att kunskaper i Office-programmen, som

med undantag för mailklienten Outlook inte används i det dagliga arbetet. Att använda mail, Teams och intranätet, liksom gemensamma mappar, fungerar dock väl.

Bilden delas också av privata utförare, som ger som exempel olika typer av datakörkort som har gjorts genom åren. Dessa är ofta uppskattade och bidrar till en viss ökning i kompetensnivå, men generell kunskap som inte används lever inte vidare. Det är när ett behov uppstår, t ex i form av ett nytt dokumentationsprogram eller en brukare som använder ett tekniskt hjälpmedel, som kompetensökning sker.

Digitaliseringsavdelningen i kommunen ansvarar för IT-stöd till den kommunala utföraren. Från digitaliseringsavdelningen påtalar man vikten av att fokusera på vilka lösningar och resultat som ska uppnås, innan kompetensutveckling sker. Detta för att kompetensutvecklingen ska uppnå ett på förhand bestämt mål och syfte. Detta kan exempelvis ske genom att personal får inspiration och exempel, för att sedan utbilda sig inom dessa exempel och implementera arbetssätt tillsammans med brukaren.

Under 2020 och 2021, då pandemin Covid-19 i stor utsträckning har definierat förutsättningarna, beskrivs vissa förändringar. En del brukare har kunnat nyttja digitala verktyg mer än tidigare, och personalgrupper har i sitt arbete (t ex personalmöten) utvecklat möjligheter att ha digitala möten. En erfarenhet som kan dras är att där den tekniska kompetensen till viss del har saknats, har takten för användandet av ny teknik varit låg. Ett exempel är att daglig verksamhet, som gjort anpassningar i sin fysiska verksamhet, snabbare hade kunnat erbjuda digitala aktiviteter om personalen hade varit mer van vid det arbetssättet.

Behov

Samhället i stort blir alltmer digitalt. Digital kompetens krävs för att kunna vara fullt delaktig i samhället genom att t ex kunna sköta sina personliga ärenden, bankärenden, inköp, och hälsofrågor. För personer med funktionsnedsättning ger digitaliseringen både möjligheter för brukare genom att kunna delta i sammanhang och utföra aktiviteter och ärende självständigt, och brister genom att de som inte är digitalt kunniga riskerar att stängas ute.

Att personalen kan stötta brukare i dessa digitala sammanhang har blivit en förutsättning för att kunna arbeta i enlighet med intentionerna i både socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Äldre brukare med funktionsnedsättning kan lägga till digitala aktiviteter i sitt vardagsliv för att utveckla sina möjligheter att leva som alla andra. Yngre brukare med funktionsnedsättning har vuxit upp i ett digitalt samhälle och har med sig vanan att arbeta digitalt från skolan. Det är nödvändigt att den personal som brukarna möter har kompetensen för att använda och utveckla de digitala möjligheterna.

Behovet av kompetensutveckling finns inom området som rör faktiska digitala hjälpmedel för brukarna som kan leda till ökad livskvalitet för dem. Detta är nära sammanknutet med det grundläggande uppdraget inom omsorgen, att

möjliggöra självständighet och delaktighet och möjlighet att leva som andra och gynnas av en allmänt högre utbildningsnivå inom området. Att hitta de arbetssätt och verktyg som kan gynna brukarna, för att kunna satsa på rätt kompetensutveckling, bedöms efter utredningen har störst effekt. Detta görs genom att ha utbildad personal som kan analysera funktionsnedsättningarnas konsekvenser och hitta kompensatoriska lösningar. Både genom gymnasie- och högskoleutbildning kan denna kompetens uppnås.

Ekonomisk konsekvens

Utförare inom funktionshinderområdet har enligt avtal med Vård- och omsorgsnämnden ansvar för att genomföra den kompetensutveckling som behövs för personal.

Själva utbildningen samt tiden som utbildningen är förlagd på kostar pengar för utförare. Det finns enstaka exempel på när beställaren har tillhandahållit utbildning inom specifika områden, exempelvis hygien.

Barnkonsekvensanalys

I kommunens arbete med barnkonventionen ingår att behovet av en barnkonsekvensanalys alltid ska göras. Bedömningen i den här utredningen är att det finns en indirekt påverkan på barn, och att en enkel prövning av barnet bästa ska göras. Detta då viss funktionshindersverksamhet (exempelvis korttidsvistelse och korttidstillsyn) riktar sig till barn.

Alla insatser som görs i syfte att öka kompetensen hos personal som arbetar med barn inom LSS bedöms vara positiva för barnen. Att personal får och använder fler verktyg, exempelvis av digital karaktär, i sitt arbete med att uppfylla kraven i lagstiftningen kan antas gynna barn. Då eventuella digitala verktyg eller arbetssätt ska vara kompletterande till tidigare arbetssätt (snarare än att ersätta dem) kommer personalen att kunna göra en bedömning kring vad som passar barnet bäst. Det finns inget uppdrag inom denna utredning att effektivisera och på så sätt minska resurstilldelning till verksamheter som arbetar med barn. Därför bedöms påverkan på barns situation vara svag, och i förekommande fall positiv.

Förankring hos utförare som påverkas

Utförare har fått lämna sina synpunkter inom ramen för utredningen. Generellt set är utförarna positiva till satsningar som rör kompetensutveckling och digitalisering. Utförarna önskar en balans i riktade satsningar och satsningar där utförarna kan styra innehållet.

Brukarsamverkan

FUB har lämnat synpunkter och viss information (tips) på vad som är viktigt inom digitaliseringsområdet för personer med funktionsnedsättning. Slutsatsen i deras synpunkter är att de önskar att personal och verksamheter är kunniga inom IT för att dels kunna erbjuda varierade former av stöd, och dels för att kunna hänga med brukare i deras IT-kunskap och -användning.

Facklig samverkan

Genom metoden FÖRSAM enligt samverkansavtalet.